

פרשת נשא

(ד כב – כג)

עי' ר' בחיי: נשא את ראש הבני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם מבן שלשים שנה ומעלה עד בן חמישים שנה – אמר נם הם, כלומר כמו שנשאת בני קהת, כי בן הכהיר בפרשה של מעלה. ולפי שהיו בני קהת הראשונים במעלה שהיו נשאים כלים המקודשים, בכך צוה לנו לנו תחלה אף על פי שגרשות היה הבכור.¹ וכבר הזכרתי (במדבר א) בסדר של מעלה כי בשם שהיו ישראל במדבר ארבע דרגלים לארבע רוחות העולם בן היו הלוים ארבע חלקים לארבע רוחות העולם, כי משה ואהרן ובניהם במורה ובניהם גרשון במערב ובניהם קהת בדרום ובניהם מררי בצפון.

(ד כז) על פי אהרן ובניהם תהיה כל עבדת בני הגרשוני –

עי' רמב"ן: ואי זה מן הבנים ממונה עליהם איתמר לשון רש"י. ואינו נכון, כי למה יזכיר אהרן. אבל פירוש על פי אהרן ובניהם תהיה, שתהיה עבדותם על פיהם, הם ימננו בני הגרשוני על עבדותם, יאמרו פלוני מבני גרשון יהיה נזבר על עניין כך, ויהיה משורר או שוער כך, וישא מן היריעות כך. וגם בensus לא יפרק ולא יטענו עד שיצזו אותם אהרן ובניהם. והנה כלם צריכין לפקידה שהוא המינוי, ואלעזר אמרכל² על כל שלושת הנשיים. ואיתמר נזבר על גרשון ומררי, ואמר ופקדתם עליהם בשמורת, כי משה יהיה עמם בעת המינוי באשר יפקדו אליהם המשמרות, אבל ביד איתמר תהיה משמרתם, שכל אחד יחויר כליו לידיו בחנות המשכן, ויאמר לו הרי לפניך כלים המסורים בידך.

(ד מט) על פי ה' פקד אותם ביד משה –

עי' ר' בחיי: לא תמצא בפקודי בני ישראל שיוכיר בהם על פי ה', והכהיר זה בלויים לרמו על מדתם שהיה מדת הדין³, והוא ממוני השמייע قول⁴, וכן תולדת השין⁵ לשrok, ועל זה אמרו בספר יצירה (פ"ב מ"א) ש"י"ן שורקת מ"מ דוממת. ומלאך מני עבדות השיר היה ממונה עוד על המשפט ולשמור המקדש, והוא אפשר לו לשחות כי הכהן לא היה שוחט, וכן כתיב (במדבר יט ג) ושחט אותה לפניו, ועל בן תמצא שיוכיר הכתוב תמיד בלויים על פי ה', הוא שכתוב (במדבר ג טז) ויפקד אותם משה על פי ה' כאשר צוה. וקרוב בעיני לומר כי בכך חייבה התורה למןותם מבן חדש ומעלה כי הוא הקף הלבנה

¹ עי' מדרש הובא ברש"י.² עי' רש"י תמיד דף כז ע"א ד"ה ומ"ז אמרכלין - שרי הכל כלומר ממוני אף על הגזברין. עי' רע"ב שקלים פ"ה מ"ב לשון אמרכל, אמר על כל.³ צ"ע כוונת הרב כאן, עי' תיקrhoz: זרע אברהם יצחק וייעקב דרגא דיליהון חסד כהנא רבא גבורה לוי ישראל עמודא דעתצעיתא. ועי' רמ"ק ס"י פרק ד' ז"ל: פ"ה היא המלכות, והיא נקראת פ' ה' פ' הגבורה.

עוד עי' שער הפסוקים - פרשת נשא:

דע, כי כלות שבט לוי, הם בחו"י ה' גבורות, נקראו עיטרא דגבורה, חלק הנוק. ועי' בהגר"א ב ספר"צ ו ע"ג ד"ה ובו מתלבש: שהיכל ו' (ת"ת) נקרא מוצא פ' השורש ת"ת, דעת גנוז בפומה, ע"כ.

⁴ עי' לשון הגר"א בס"י ט' שורקת - שהיה מהלשן בשניים, והוא שורקת יותר מכל האותיות, וכן הקול וכן מדת הדין שצועקת, וכן האש שאינה נחה אף רגע, וכן שורפת כל דבר. ועיי"ש כ ע"ג ז"ל: האש שורקת ומתנענת תמיד, ורוח מומצת. וכן מדת הדין שורק תמיד וצועק, ומהדר שותק ומעלים עין.

האם זה ברור שעליית מ"ן היא דרך דין?

המושלת בלילה, ומדת הלויים היא מדת לילה⁵ הנקראת אמונה, ואמר הכתוב (תהלים צב נ) ואמונהך בלילות.

(ה יז) ולקח הכהן מים קדושים בכל' חרש ומן העפר אשר יהיה בקרקע – עי' ר' בחיי: למה במים שמן השמים ובעפר שמן הארץ, אמרו במסכת סוטה (יז ע"א) אמר רבא מפני מה אמרה תורה הבא עפר לסתה, וכתה יצא ממנה בן כאברהם אבינו שבתו (בראשית יח כז) ואנכי עפר ואפר, לא וכתה תחוור לעפרה, עד כאן⁶. עי"ש: ואם תשכיל היטב במה שאמר בכל' חרש, תמצא שיש בו רמז שלא תוכה לקום עמו⁷ בהיות המתים. אך תהיה כחרש הנשבר שאין לו תקנה, אם זנחה תאבד מן העוז⁸ וזה"ב, שהמזונה תחת בעלה בעובד שתי רשות⁹, ועל כן אמר בכל' חרש ולא אמר בכל' זוכית, שהזוכות יש לו תקנה בנפיחת, והמתים עתידין להיות ק"ו מזוכות (&), וזה סוד מה שדרשו (סוטה יח ע"א) אמן מאיש זה אמן מאיש אחר, כלומר אמן מאיש זה שהיה בן זוגה בנשמה ובגוף, אמן מאיש אחר שהיתה ממנו, שתכרת נפשה מחבורים ולא תהיה עם אחד מהם והבן זה.

(ה יח)

עי' ר' בחיי: מנהת קנותה היא ובירד הכהן יהיה – כבר הודיעתי בפרשת הפלגה (בראשית יא ט¹⁰) שבכל מקום שתמצא שם המיויחד למפרע הוא רמז למדת הדין, ובאותו עניין שנרמז, שם מדת הדין מתווחה. וכך הירושלמי למלחה כי נ"ד תיבות היו כתובים לסתה שהוא נמחם על הימים, שהוא אמצעות שם הבני שהיא מדת הדין המתווחה בוגדרה.

(ו ג) מיין ושבר יירין

וע"ד הקבלה איש כי יפליא לנדור נדר ניר כבר בארץיו לך בסדר אמור כהן גדול דוגמת מי הוא הנה הנזיר למלחה ממנה כי הוא למלחה מן המדאות דבק בעצם הרחמים העליונים ולפי שהוא מוכתר במלחה הנזירות נקרא ניר מלשון כתר וזה כי ניר אלהיו על ראשו תער לא יעבור על ראשו גדל פרע שער ראשו וקדש את ראשו והוא כי יפליא מלשון פלאות הכמה ולנדור נדר מקום הבינה והוא מזוהר מני דברים מן הין ומן התגלחת ומתומאת המת ועשה הכתב בזו שלשה חלקים הוציא בהם שלשה פעעים כל ימי חלק ראשון כל ימי נירו מכל אשר יעשה ונוי חלק שני כי ימי נירו תער לא יעbor על ראשו חלק שלישי כל ימי הווירו לה' על נפש מטה לא יבא הוויר מן הין ומתומאת המת כדי להתרחק מן השמאלי הוויר בתגלחת לפי שערכותיו של אדם הם בחו ובן בשמשון (שופטיםטו יז) אם גלהתי וסר מני כי אין להם סוף והם גדים כל ימי חי האדם גם אחר מותו אם יעמוד במקום זה ובכל זה ירמזו לענפי השם וגיטיאותיו וכחותיו שהם היוות דקות ופנימיות והן עשוויות בעין חוטי שלhabiot המתפשתות לכל צד ואין להם סוף ותכלית ואין להם קץ ועל כן נצטווה לנגדלים הוא שאמר גדל פרע שער ראשו והוויר שלא יכירות אתם כי ניר אלהיו על ראשו ואם יכירות שער ראשו שהוא דוגמת הנטיות יהיה במקצת ומספריד השם מענפיו

(ו ג) ביום מלאת ימי נירו

⁵ שכינה (ליקוטי תורה דניאל).

⁶ עי' דברי רבינו שמוטות ג'יך שהשם שמוחים על סוטה היא בן מ"ח אותיות.

⁷ ?

⁸

⁹

עי' ר' בחיי: והרמב"ן ז"ל נתן בו טעם ע"ד הפשט ואמר כי האיש הזה חוטא נפשו במלאת הנזירות כי הוא עתה נoir מקודשתו ועובדת הש"י וראוי היה לו שיזור לעולם ויעמוד כל ימי בקדושתו נoir וקדוש לאלחו בעניין שנאמר (עמוס ב' יא) ואקים מבניכם לנביאים ומכהוריםיכם לנזירים השווה אותו הכתוב לנביא וכגדתיב כל ימי נזרו קדוש הוא לאלחו ועל כן הוא צריך כפירה בשובו להטמא בתאות העולם עד כאן לשון הרבה ז"ל ועם כל הטעם הזה לא יצא קרבנו של נoir מן החדש כי היכן מצינו קרבן על העתיד

אבל טעם הקרבן והחדש איןנו מתבואר כי אם ע"ד הקבלה והזכרתינו בנזירותו כבר כי הוא למעלה מהמדות ודבק בעצם הרכמים העליונים והוא רוץ עתה לצאת מקדושתו נראית כמתפרק ורוצה לסליק עצמו ח"ז מאותה מעלה שכבר דבק בה ולבד הרציבותו תורה קרבן ביום מלאת ולא לכפרה כי לא תמצאו בו לשון כפירה או סליחה אך הכוונה בקרבנו לקרב הכהות וליחד ולהמשיך להם שפע מן המקור ויסטפקו המדות ואח"כ יחוור להנאותיו בבחילה ועל כן היה הקרבן שנעצתו בו עולה ושלמים וחטא תבש לעולה איל לשלים כבשה לחטא ובסוף אמר ואחר ישתה הנoir יין כלומר ואחר שישלים חיבו לבל צד ויסטפקו המדות ישתה הנoir יין ויחזר להנאותיו במנג' בנו אדם בעולם הנופות

(בג') בה תברכו את בני ישראל

עי' ר' בחיי: וע"ד הקבלה בה תברכו מלת בה היא המדה העשירית שמתוכה מתנבאים הנביאים תמיד ואומרים בה אמר ה' וע"כ אמר בה תברכו כלומר המשיכו הברכה ממדת החסד שהוא מדרתו של כהן אל העשירית ועם זה היה העולם מתרך בנשיאות כפיו של כהן ובכונת לבו ולבד תמצא ח"א במלת בה תברכו והיא רמז לה"א אהרון ששם ובן אמר דוד ע"ה (תהלים קמה יא) הללויו במרומים אחר שהקדמים ואמר הלויה כדי להשלים ח' המיוחר ומפני שמלת בה היא מדת הדין רפה המנהגת את ישראל והיא כלולה ברחמים לפיכך כשהוא לדורותיו ברוך הוא לאברהם (בראשית טו) וביה רעה' חשבה לו לרחמים שנאמר (בראשית טו) ויחשבה לו צדקה

(ו, כד בז) וטעם יברך ה' וישמרך –

עי' רמב"ן: על דרך האמת כי הברכה מלמעלה, והשמירה שתשמור אותה, בטעם זכור ושמור¹⁰.

ועוד "יאר" השם הנדול, "את פניו", המביטים בך¹¹, וכן אמרו בספרי (נשא מא) ר' נתן אומר זה מאור שכינה. ויחנך – שתשא חן בעניינו בעניין שאמרו (ב"ר ט ד) עולמי עולמי הלואי תהא מעלה חן לפני בכל שעה¹².

עי' ר' בחיי: וזה שאמר הכתוב (שיר השירים ג' ג) הנה מטהו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל, וכי שמירה היה צרייך שלמה, אלא שחוק סביב למטהו ברכת כהנים שהוא ששים אחרות. דבר אחר הנה מטהו שלשלמה אינו מדובר אלא במלך שהשלום שלו¹³, מטהו זה ביהם"ק. ולמה נמשל ביהם"ק למטה¹⁴, מה המטה הזה נתנה לפניה ורבה, כך ביהם"ק כל מה שבתוכו היה פרה ורבה, שנאמר (מלכים – א ח ח)

¹⁰ עי' זהר (ח"א רמח ע,א) כל ברכאנ אתין מדכו ונוקבא, כגונא דא (במדבר ז כד) יברך יה' והישمرך, יברך יה' מדכו, וישمرך מנוקבא, יברך יה' מזכור, וישמרך משמר, וכלא חד מלה, בגין דמתרווייהו נפקין ברכאנ לעלמיין.

¹¹ בעניין פניו עי' דברי רבינו שמות ג ב שפינוי היא השכינה,

עי' דברינו על ר' בחוי' שמות ב מה שהוא כללות הי'ס וצ'ע.

¹² מדרש זו מדובר על הפסוק (בראשית ב' ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. וכך היה חיבור של ב' השמות האלה.

¹³ עי' & המכנה בית קדשי הקודשים כ"חדר המטוות".

ויאריכו הבדים ויראו ראשיה הבדים מן הקדש, ובן הוא אומר (דברי הימים – ב ג ו) והזהב זהב פרומים, שהיה עושה פירות, ובן הוא אומר (מלכים – א ז ב) ויבן את בית יער הלבנון, מה נמשל ליער, לומר לך מה יער פרה ורבה, אף ביהם¹⁵ כל מה שבתוכו היה פרה ורבה, לכך נאמר הנה מטהו שלשלמה ששים גבורים סביב לה, אלו ששים אותיות שבברכת כהנים, כלם אחוי הרב, כל אחד ואחד שמו של הקדוש ברוך הוא נזכר בו, יברך^ה, יאר^ה, ישא^ה.

(ו בז) ושמו את שמי על בני ישראל

עי' ר' בחיי: ועד הקבלה יברך^ה ושמרך סדר הברכות האלה ממטה למעלה בסדר הכהנה בקרבנות כי הכהן היה מברך לישראל ברכות אלו אחר שהשלים מעשה הקרבן הוא שכחוב (ויקרא ט כב) ויברכם וירד מעשות החטא והעלוה והשלמים ושבורו ויברכם אחר שירד ובשעה שהיה מקריב קרבן היה מכוען תחלתו אל הה"א שהוא השילוח שבשם וכמו שבארתי בסדר ויקרא בתוספת ה"א של המזבחה¹⁶ ומן הה"א אל הווא^ז ומשם ואילך אל המחשבה הטהורה כי עיקר הכהנה בקרבן להמשיך רצון מן המחשבה הטהורה¹⁶ אל שמותיו העליונים כי עם זה יתברך המדורعلין והמדור התחתון וזה סוד שלשה פסוקים אלה בסדר הזה יברך^ה ושמרך זו מدت שמור והוא לשון ושמרך יאר^ה הוא הקו האמצעי ופני פניו עצמו שהם פניו הרחמים ישא^ה הוא הבינה ומלה פניו היא מدت הפחד שיטלקנה מעלייך ואו בסלוכה ישם לך שלום שהן שלשה אבות כי תתגנגל מדת הרחמים למעלה בחפס בלאך ואו תהיה שלום בעלי פחד והענין הזה מבואר ממטה למעלה ולשון הברכה שבכל פסוק ופסוק הוא מוסף ובהיר והבן וזה כי שלש ברכות אלו הן בכלל עשר ספירות כך קיבלתי

אבל דעת הרמב"ן בפרק א' ברכותו בפרק א' ממעלה למטה ובאורם בן יברך^ה הכהנה שישפייע ברכתו דרך הקו האמצעי עד שמור והוא ושמרך ישמר למדתך שהוא בנסת ישראל והשמירה התלויה ביד ישראל ובזה הם נשמרים יאר הקו האמצעי פניו שהוא מאור שכינתו לצרכך ויתנתק שימצא חנו למדתך כי בזה תבא הברכה והחנינה לישראל ישא^ה פניו כלומר שישאה אליו בענין (דברים לב מ) כי אישא אל שמים ידי אליך לצרכך וישם לך לצרכך שלום בינו ובין מדתך כי השלום הוא מכריע בין הרחמים והדין ושמו את שמי המיעוד ואני כלשון (שמותטו כו) כי אני ה' רופאך והנה זה מבואר

וכבר הזכרתי למעלה בפסקוק אמרו להם כי יש עתים שבו מזכירים את השם המפורש בפרשומם וזהו שדרשו רוז'ל (סוטה לח א) כה תברכו בשם המפורש ושלשה שמות אלו הם נקראים בשם המפורש של י"ב וכן היה הכהן מזכיר לדעת הבahir יברך יפעל יאר יפעל ישא יפעול וכן נדרש שם על דרך ה' מלך ה' ימלוך וזהו תשכילה לנקוד שלשת הירוש"ן של יברך יאר ישא או תבין יראת ה' ודעת קדושים התמצא כי תנוועטם בנוקדים תרמו על הזכרת השם המפורש בעניין והבן וזה (ובירקאנטי פ' נשא הניקוד כך יפעל יפעול יפעול ועיי"ש)

אמנם קבלת אשכנו קבלתי בלחישה הדורה הרודף ירדוף והמשכיל יבין וכבר כתבתי בפסקוק (שם יו יב) וכי ידי אמונה כי הכהן בנושאapiro היה רושם אותיות ההוויה בידייו אבל יש שפירשו כי אותיות שם שדי היה רושם דלא"ת בגודל יוד' בזרת שהוא הקטן שי"ז בשלש אמצעיות ותמצא עוד בספר הבahir (אותיות קו – קט) יברך^ה יאר^ה ישא^ה וזה השם בן י"ב

¹⁵ א. ט.

¹⁶ הינו מידת החכמה?

אותיות מלמד ששמותיו של הקדוש ברוך הוא שלשה חילים ובכל חיל וחיל דומה לחברו ושמו בשם וככלן חותמן בי"ד ה"א וא"ו ה"א כ"ד פעמים יו"ד ה"א וא"ו ה"א היו היל אחד ובן השני ובן השלישי והיינו ע"ב שמותיו של הקדוש ברוך הוא
 ובא ולמד שהגבורה שר על כל הצורות הקדושות ממשאלו של הקדוש ברוך הוא והוא נבריאל ומימינו שר על כל הצורות הקדושות והוא מיכאל ובאמצע הוא האמת שהוא שר על כל הצורות הקדושות וכל שר כ"ד צורות ואין חקר לנודיו שנאמר (איוב כה ג) היה מספר לנודיו וא"כ הרי הם ע"ב וע"ב אמר ליה [לא] דבעת ישישראל מקריבין קרבן לפני אביהם שבשימים מתייחדים יחד והיינו יהודו של אלהינו ואמאי אקרי קרבן אלא על שם שמקרב הצורות הקדשות כדאמרין (יחזקאל לו י) וקרב אותם אחד אל אחד לך לעז אחד והיו לאחדים בידך ואמרין ריח ניחוח ואין ריח אלא באף ואין נשימה שהיא הרוח אלא באף ואין ניחוח אלא ירידת דכתיב (ויקרא ט כב) וירד מתרגמינן ונחת הרוח יורד ומהיח בצורות הקדשות ומתקרב על ידי קרבן והיינו דאקרי קרבן עד כאן ואחר שתבין זה יתבאר לך מה הייתה כוונת הנשיאים בחנוכת המזבח שהקربו כ"ד פרים הוא שכחוב (במדבר ז פח) וכל בקר זבח השלמים עשרים וארבעה פרים כי כוונת הקרבן הייתה להסתפק בכל מדה ומדה ממנה ולכך הקربו כ"ד פרים והוא בוגר החיל האחד שהוא מצד שמאל היא מדרת הגבורה והם כ"ד שמות כמו שנתבאר במדרש הבahir
 וצריך אתה לדעת כי יש בפסוק ראשון י"ה אותיות ובשני ה"ה אותיות ובשלישי יה"י אותיות והרי זה מורה שהשם הנזכר בהם שלוש פעמים הוא שליט בשלשה זמנים הוא והיה והיה והרי לך ששים אותיות ועליהם אמר שלמה ע"ה (שיר השירים ג ז) ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל
 ומה שהתחילה הרמו בהוה מפני שהומנו כלם הם בהוה בהקב"ה שלא עברו משנותיו כלום בעניין שכחוב (תהלים קב כח) ואתה הוא ושנותיך לא יתמו ולכך אנו מחברים בתפלתנו ואומרם ה' מלך ה' מלך לעולם ועד לרמו שלשה חלקי הזמן הזה היה והוא וייה וכבר ידעת כי איןנו פסוק אחד כי אם פסוקים מפוזרים תמצא בספר תהילים בסדר הזה והזכיר תקופה עניין ההוה וזה שתמצא במזמור העשيري שהוא למה ה' לעמוד ברחוק (תהלים י טז) ה' מלך עולם ועד אבדו גויים מארצו (שם טז) והתבונן כי לא הזמין דוד מלכות שמיים עד המזמור הזה שהוא עשירי ותמצא גם בין במזמור העשרים שהוא עשירי שהזכיר בו ה' הושיעה המלך יענו ביום קראנו (תהלים ב י) ואחר כן הזמין בכל הספר לשון מלך שהוא לשבער הוא שאמר (תהלים מו ט) מלך אלהים על נויים ועד אמר אמרו בגויים ה' מלך (תהלים צו י) ועוד אמר (תהלים צו א) ה' מלך תנל הארץ ועוד (תהלים צט א) ה' מלך ירנו עמים ואחר בן בסוף הספר הזמין העtid ואמר (תהלים קמו י) ימלך ה' לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה והרי לך שהזכיר דוד שלשתן בסדר ידוע כי ה' ימלך לעולם ועד פסוק מלא הוא אמרו משה בשירת הים
 ודע כי מפסיק של יברך יוצא שם בן כ"ב מן יברך עד יאר ה' תמצא כ"ב אותיות ויוצאה ממנו בחילוף אלף"א בית"א והתפללה בעת צרה נשמעת בו והוא נחקר מן הששיות
 שהיא מדרתו של יעקב¹⁷

(ז פט)

עי' ר' בחיי ויופיע את הקול בה"א הידועה הוא הקול ששמע בסיני והכתוב זה מבאר כי הדבר בא לו למשה מבין שני הכרובים ומשם יוצא לו הדבר לאهل מועד שכן אמר

¹⁷ וכן הוא בזקרא כו מב

אל אהל מועד לדבר אותו וממי שהיה חוץ לא אהל מועד לא היה שומע הקול ומה שהוסיפה וידבר אליו פירש רש"י ז"ל למעט את אהרן ויתכן לפרש ידבר אליו כי משה הוא המדבר ובא להורות מעה משה על כל שאר הנביאים כי לא היה נרתע ונבהל בנבואתו מלחשיב בעניין שכחוב (שם לג יא) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ודרך האדם עם חברו זה מדבר וזה משיב וכן אמר בכתב הזה כי הקול היה מדבר אל משה מעל הכפורת מבין שני הקרים והוא ידבר אליו בלאמר ומה מדבר אליו מיד בכל עת שירצה בעניין שכחוב (במדבר ט ח) עמדו ואשמעה והזכיר וזה במשכן בשם שהזכיר בסיני (שמות יט יט) משה ידבר והאללים יענו בקול שפירושו משה ידבר אחר שהאללים יענו בקול כי הכתוב הזה מעיד על מעלהו בנבואה שהוא שומע הקול מפני הגבורה ולא היה בנבאה ונרתע לאחריו¹⁸ מה ששאר הנביאים נבהלים ונרדדים אף מראה המלאכים ולא נשאר בהם כה וכן בכאן יזכיר כי הקול היה מדבר למשה מבין שני הקרים ומה הנadol בנבואה ידבר אליו ג"כ ולא יבלה זהו ידבר אליו ובכאן גלה לנו הכתוב כי השיג משה תכליית השנתה המין האנושי כל מה שבচচו להשיג וידע הש"י ידיעה ברורה בナンמן בית יודע אדוניו וויצא ונכנס ברצוינו ומדבר ומשיב בכל עת ברצוינו ולפיכך נקרא נאמן בירחו של הקדוש ברוך הוא הוא שכחוב (במדבר יב ז) לא בן עברי משה בכל בית נאמן הוא

פתחה לפרצה בהעלותך

אור צדיקים ישמח ונגר רשעים ידעך (משל יג ט).

עי' ר' בחיי: שלמה המלך ע"ה המשיל נפש צדיק לאור מפני שהנפש אור صلى לוקח מכסא הבוד, והאור ההוא אינו אלא מעצמו וגופו, איןנו בא לו ממוקם אחר ואינו תלוי בדבר אחר. והמשיל נפש הרשות לנו, שאור הנר אינו מעצמו אבל תלוי בדבר אחר, והוא השמן והפתילה, כי מיד שיכלה השמן והפתילה, ידעך הנר מיד. בן נפש הרשות תלוי בקיים גופו, כי אין עיקר שמחתה רק בשמחת הגוף, ועל בן תכלחת בכליות הגוף. והכלוין הוא שלא תאור באור החיים. ואף על פי שאין לנפש מות תענש בעונש מר ממות ולפי שלא השתדל בדרכי האור אלא בדרכי החשך על בן תחול עליה מدة החשך והנה זה כלוין חרוי לנפש והוא העונש שאין לו סוף ויסורין שאין להן קץ והוא שאמיר שלמה ע"ה (משל יא ז) במוות אדם רשאי תאבד תקווה לא אמר במוות רשאי אלא במוות אדם רשאי לבאר כי הנמשך אחר תולדות האדמה ומשתקע בתאות היפות נקרא רשע ועל בן במוותו תאבד תקותו עמו כי לא הייתה תקתו כי אם בעניini גופו לא בעניini نفسه ומפני זה באבדן גופו תאבד תקותו ומזה אמר ידעך שהוא בטל האור והוא העונש בנפש הרשות ונראה לומר שאין לשון דעתה בטול לגמרי אלא שלא תאיר ותוכה לנעם הרואי לה וכן אמר בלבד (איוב יח ה) גם אור רשעים ידעך ולא גינה שביב אשׁו אך לשון כבוי הוא בטול לגמרי והעד (ישועה מג יז) דעכו כפשתה כבוי אבל במעלה נפש הצדיק הזכר ישבה והוא השכר כי לשון שמחה תוספת השנה ורוח הקודש והוא (תהלים קד לד) אנכי אשמה בה וכו' אמר תהילים קד לא ישמח ה' במעשהיו ולפי שהצדיקים עובדים להקב"ה בשמחה על בן זוכים למעלת השמחה לעוזה"ב כי מدت השמחה תחול עליהם ושואבת נפשם ומקיימת אותם לנצח

עוד לטעם אחר המשיל נפש הצדיק לאור לפי שנבראת ביום ראשון עם בריאות האור הראשון וייש פ██וק מדבר בנפשותיהם של צדיקים מעיד על זה הוא שכחוב (דברי הימים – א ד בן) עם המלך במלאתו ישבו שם והוא מעוטרת לאותו האור הנברא ביום ראשון

¹⁸ עי' במרה ולא בחידות?

ומצינו המשה אורים בפרשה וכן לנפש המשה שמות האור ההוא תחולת הנבראים היה ועליו אמר דוד ע"ה (תהלים קיט קל) פתח דבריך יAIR מבין פתאים ודרשו רוז"ל (בר"ג ג) פתח דבריך יAIR מפתח פומך לנ הוה נהורא שנאמר (בראשית א ג) ויאמר אלקים יהו אOR ויהי אור האור ההוא הוציאו הקדוש ברוך הוא מתוך החשך לא מלך בשור ודם מלך בשור ודם מלך נר מניר שמא יכול להדליק נר מתוך החשך ואלו הקדוש ברוך הוא הוציא אור מתוך החשך דכתיב (בראשית א ב) וחשך על פני תהום וכ כתיב בתורה יהו אור ויהי אור וכן אמר הכתוב (איוב יב כב) מגלה עמוקות מני חשך וויצא לאור צלמות וכן אמר דניאל (דניאל ב כב) הוא גלא עמיקתא ומסתורתא וזה מעשה בראשית¹⁹ ידע מה בחשכა וחשך רוז"ל עמיקתא זה מעשה מרכבה ומסתרתא וזה מעשה בראשית¹⁹ ידע מה בחשכა וחשך על פני תהום ונהורא עמיה שרא ויאמר אלקים יהו אור כיון שהוציא הקדוש ברוך הוא האור מתוך החשך אינו צריך לאור של בשור ודם שכן אמר דוד המלך ע"ה (תהלים קלט יב) גם חושך לא יחשיך מפרק ולילה כיון יAIR כחשכה באורה וכיון שהכל הוא לפניו הסתה השנתה הש"ית כי המשיל השנתו לחשך מפני שהמקום החשוך אי אפשר להשיג מה שבתוכו ורמזו לך הכתוב כי החומר שלנו הוא המסק המונע והחשך המבדיל בין השם יתעלה שהוא כחשכה באורה מהו וזה שכותוב (שם יח יב) ישת חשך סתרו זה כינוי לרוב כתלנו יאמר כי זה אליו ואנו כותל מפסיק ביןינו ובינו והוא החומר והבן זה (עי' דברי רבינו (שמותטו ג) ד"ה ועוד הקבלה) וא"כ סתרו חשך מצד השנתנו שהוא קצרה בהיותנו בחומר ובכלו אורה מצד עצם כבודו וזהו שאמר כחשכה באורה ואף על פי שכולו אורה ואינו צריך לאורה שלנו נצטינו במשכן ובמקדש לבבodium הבית שהשכינה שורה עליו שנדליק נרות המנורה

---

¹⁹ עי' תיקו, סוף טו ע"ב שמעשה מרכבה היא חבד ומעשה בראשית בנוק.
עי' ליקוטי הש"ס מסכת חגיגה ז"ל: מעשה בראשית הם דרושים עולם התווהו שזה ה' בבראשית קודם התיקון. מעשה מרכבה הם דרושי התיקון והתלבשות הפרצופים זה זה.